

SPORAZUM
IZMEĐU
VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE

I
ŠVICARSKOG FEDERALNOG VIJEĆA
KOJI SE ODNOSI NA REDOVITI ZRAČNI PROMET

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine i Švicarsko Federalno Vijeće (daljnje u tekstu: "Ugovorne stranke);

U želji da promoviraju sustav međunarodnog zrakoplovstva utemeljen na konkurentnosti između zrakoplovnih prijevoznika na tržištu sa minimalnim uplitanjem vlade;

U želji da ubrzaju ekspanziju prilika u međunarodnom zračnom prijevozu;

Priznavajući da učinkovit i konkurentan međunarodni zračni prijevoz unaprijeđuje trgovinu, dobrobit korisnika, i gospodarski rast;

U želji da omogućе zrakoplovnim prijevoznicima da ponude javno konkurentne cijene i usluge na otvorenim tržištima;

U želji da osiguraju najveći stupanj sigurnosti i zaštite u međunarodnom zračnom prijevozu i potvrđujući njihovu veliku zabrinutost po pitanju djela ili prijetnji po sigurnost letjelice, koje ugrožavaju sigurnost osoba ili imovine, negativno utječu na obavljanje zračnog prijevoza i umanjuju povjerenje javnosti po pitanju sigurnosti civilnog zrakoplovstva; i

Budući da su potpisnice Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu otvorene za potpisivanje u Čikagu, 7. prosinca 1944. godine;

Dogovorili su sljedeće:

**Članak 1.
(Definicije)**

- (1) U svrsi ovoga Sporazuma i njegovoga Aneksa, osim ako nije dogovoreno drugačije:
- a. izraz "Konvencija" označava Konvenciju o Međunarodnom civilnom zrakoplovstvu otvorenu za potpisivanje u Čikagu sedmog prosinca 1944. godine i uključuje bilo koji aneks

- usvojen sukladno članku 90. te Konvencije i bilo koju izmjenu i dopunu aneksa ili Konvencije sukladno člancima 90. i 94. sve dok su ti aneksi i izmjene i dopune primjenjivi za obje Ugovorne stranke;
- b. izraz "tijela nadležna za zračni prijevoz" označava, u slučaju Švicarske, Federalni ured za civilno zrakoplovstvo i, u slučaju Bosne i Hercegovine, Ministarstvo komunikacija i prometa, Direkciju za civilno zrakoplovstvo, ili u oba slučaja bilo koju osobu ili tijelo, ovlašteno da obavlja funkcije koje su ovdje dodijeljene navedenim tijelima;
  - c. izraz "određeni zrakoplovni prijevoznici" označava zrakoplovnog prijevoznika ili zrakoplovne prijevoznike koje je jedna Ugovorna stranka odredila sukladno članku 5. ovoga Sporazuma za obavljanje ugovorenog zračnog prijevoza;
  - d. izraz "ugovoreni prijevoz" označava zračni prijevoz na određenim linijama za prijevoz putnika, tereta i pošte, odvojeno ili u kombinaciji;
  - e. izrazi "zračni prijevoz", "međunarodni zračni prijevoz", "zrakoplovni prijevoznik" i "zaustavljanje u nekomercijalne svrhe" imaju značenja koja su im određena u članku 96. Konvencije;
  - f. izraz "teritorij" u odnosu na Državu ima značenje određeno u članku 2. Konvencije;
  - g. izraz "tarifa" označava cijene za prijevoz putnika, prtljage i tereta i uvjete pod kojima se te cijene primjenjuju, uključujući komisijsne naknade i druga dodana davanja za agenciju ili prodaju transportnih dokumenata, ali isključujući naknadu i uvjete za prijevoz pošte.

(2) Aneks čini integralni dio ovoga Sporazuma. Sve što se odnosi na Sporazum uključuje i Aneks osim ako nije dogovoreno drugačije.

Članak 2. **(Dodjela prava)**

- (1) Svaka Ugovorna stranka osigurava drugoj Ugovornoj stranci prava navedena u ovome Sporazumu u svrsi obavljanja međunarodnog zračnog prijevoza na linijama navedenim u rasporedima u Aneksu. Takav prijevoz i linije će se u daljnjem tekstu nazivati: "ugovoreni prijevoz" i "naznačene linije".
- (2) Shodno odredbama ovoga Sporazuma, zrakoplovni prijevoznici određeni od strane svake Ugovorne stranke uživaju, dok obavlja međunarodni zračni prijevoz:
  - a. pravo da lete preko teritorija druge Ugovorne stranke bez slijetanja;
  - b. pravo da se zaustavljaju na datom teritoriju u nekomercijalne svrhe;
  - c. pravo da na datom teritoriju na točkama navedenim u Aneksu ovoga Sporazuma ukrca i iskrca, putnike prtljagu, teret i poštu koji putuju za ili koji dolaze sa točaka na teritoriju druge Ugovorne stranke;
  - d. pravo da na teritoriju trećih zemalja na točkama navedenim u Aneksu ovoga Sporazuma ukrca ili iskrca putnike, prtljagu, teret i poštu koji putuju za ili dolaze iz točaka na teritorij druge Ugovorne stranke, navedenim u Aneksu ovoga Sporazuma;
- (3) Ništa iz ovoga članka se neće smatrati da daje određenom zrakoplovnom prijevozniku jedne Ugovorne stranke pravo da ukrca, na teritoriju druge Ugovorne stranke, putnike, prtljagu, teret i poštu koji se prijevoze za naknadu i koji putuju na drugu točku na teritorij te Ugovorne stranke.
- (4) Ako zbog oružanog sukoba, političkih nemira ili razvitka političke situacije, ili posebnih ili neuobičajenih okolnosti, određeni zrakoplovni prijevoznici jedne Ugovorne stranke nisu u mogućnosti da obavljaju prijevoz na svojim uobičajenim linijama, druga Ugovorna stranka uložiti će sve svoje napore kako bi olakšala nastavak obavljanja takvoga prijevoza kroz odgovarajuće nove aranžmane za takve linije, uključujući dodjelu prava za ono vrijeme koje može biti potrebno da bi se olakšale održive operacije.

Članak 3.
(Provedba prava)

- (1) Određeni zrakoplovni prijevoznici uživaju pravedna i jednaka prava da obavljaju ugovoreni promet pokriven ovim Sporazumom.
- (2) Nijedna Ugovorna stranka ne ograničava pravo svakog određenog zrakoplovnog prijevoznika da obavlja međunarodni prijevoz između teritorija Ugovornih stranaka ili između teritorija jedne Ugovorne stranke i teritorija trećih zemalja.
- (3) Svaka Ugovorna stranka dopušta određenim zrakoplovnim prijevoznicima da odrede frekventnost i kapacitet međunarodnog zračnog prijevoza koji nude na temelju komercijalnih prilika na tržištu. Sukladno ovom pravu, nijedna Ugovorna stranka unilateralno ne ograničava obujam prijevoza, frekventnost, broj destinacija ili redovnost prijevoza, ili tip ili tipove letjelica koje koriste određeni zrakoplovni prijevoznici druge Ugovorne stranke, osim ako to nije traženo iz carinskih, tehničkih, operativnih ili razloga zaštite okoliša pod istim uvjetima sukladno članku 15. Konvencije.

Članak 4.
(Primjena zakona i propisa)

- (1) Zakoni i propisi i jedne Ugovorne stranke koji se odnose na ulazak na njen teritorij ili odlazak sa njenog teritorija letjelice koja je angažirana u međunarodnoj zračnoj plovidbi, ili na rad i navigaciju te letjelice dok je unutar njenog teritorija, se primjenjuju na letjelice određenih zrakoplovnih prijevoznika druge Ugovorne stranke i moraju se ispoštivati od strane letjelica pri ulasku na teritorij te druge Ugovorne stranke, tijekom boravka na njoj i po odlasku.
- (2) Prilikom ulaska ili izlaska sa teritorije jedne Ugovorne stranke zakoni i propisi te Ugovorne stranke koji se tiču ulaska na ili odlaska sa njenog teritorija putnika, prtljage, posade ili tereta koji se prijevoze u letjelici (uključujući propise vezane za ulazak, dozvolu, imigraciju, putovnice, carine i karantin ili, u slučaju pošte, poštanske propise) se primjenjuju kod ili u ime tih putnika, prtljage, posade i tereta određenog zrakoplovnog prijevoznika druge Ugovorne stranke.
- (3) Nijedna Ugovorna stranka ne može dodijeliti bilo kakve prednosti svojim zrakoplovnim prijevoznicima nad određenim zrakoplovnim prijevoznicima druge Ugovorne stranke u primjeni zakona i propisa datih u ovome članku.

Članak 5.
(Određivanje prijevoznika i izdavanje dozvola za rad)

- (1) Svaka Ugovorna stranka ima pravo da odredi jednog ili više zrakoplovnih prijevoznika za potrebe obavljanja dogovorenog prijevoza. To određivanje postaje efektivno putem pismene obavijesti između tijela nadležnih za zračni prijevoz obje Ugovorne stranke.
- (2) Tijela nadležna za zračni prijevoz koja su primila obavijest o određivanju, sukladno odredbama stavaka 3. i 4. ovoga članka, dodjeljuju bez odlaganja određenim zrakoplovnim prijevoznicima druge Ugovorne stranke neophodnu radnu dozvolu.
- (3) Nadležna tijela zračnog prometa jedne Ugovorne stranke mogu zatražiti od zrakoplovnih prijevoznika kojeg je odredila druga Ugovorna stranka da pruži dokaze o kvalificiranosti za ispunjavanje uvjeta propisanih zakonima i propisima koji se uobičajeno primjenjuju na obavljanje međunarodnog zračnog prometa sukladno odredbama Konvencije.

- (4) Svaka Ugovorna stranka ima pravo da odbije da dodijeli dozvolu za rad navedenu u stavku 2. ovoga članka, ili da nametne zrakoplovnom prijevozniku takve uvjete koje smatra potrebnim za korištenje prava navedenih u članku 2. ovoga Sporazuma, i to uvijek kada nema dokaz da zrakoplovni prijevoznici imaju glavno mjesto poslovanja na teritoriju Ugovorne stranke koja ih je odredila i da posjeduju važeći certifikat zrakoplovnog prijevoznika (AOC) izdan od strane pomenute Ugovorne stranke.
- (5) Nakon što su primili dozvolu za rad, sukladno stavku 2. ovoga članka, određeni zrakoplovni prijevoznici mogu u bilo kojem trenutku obavljati dogovoreni prijevoz.

Članak 6. **(Opoziv i suspenzija radne dozvole)**

- (1) Svaka Ugovorna stranka ima pravo da opozove, suspenzira ili ograniči radnu dozvolu za korištenje prava navedenih u članku 2. ovoga Sporazuma od strane određenog zrakoplovnog prijevoznika druge Ugovorne stranke ili da nametne one uvjete koje smatra neophodnim za korištenje tih prava, ako:
- ne postoji dokaz da pomenuti zrakoplovni prijevoznici imaju svoje glavno poslovno sjedište na teritoriju Ugovorne stranke koja ih je odredila i da posjeduju certifikat zrakoplovnog prijevoznika (AOC) izdan od strane navedene Ugovorne stranke, ili
  - se pomenuti zrakoplovni prijevoznici ne pridržavaju ili su ozbiljno prekršili zakone ili propise Ugovorne stranke koja dodjeljuje ova prava, ili
  - pomenuti zrakoplovni prijevoznici ne obavljaju dogovoreni prijevoz sukladno uvjetima propisanim ovim Sporazumom.
- (2) Prava utvrđena ovim člankom će se primjenjivati isključivo nakon konzultacija sa drugom Ugovornom strankom, osim ako neposredna radnja nije neophodna radi sprječavanja daljnjeg kršenja zakona i propisa.

Članak 7. **(Zrakoplovna zaštita)**

- (1) Sukladno svojim pravima i obvezama prema međunarodnom zakonu, Ugovorne stranke ponovo potvrđuju da njihove obveze jednih prema drugima u cilju zaštite sigurnosti civilnog zrakoplovstva protiv djela nezakonitog ometanja čine sastavni dio ovoga Sporazuma. Ne ograničavajući njihova opća prava i obveze prema međunarodnom zakonu, Ugovorne stranke će posebno djelovati sukladno odredbama Konvencije o kaznenim djelima i određenim drugim djelima počinjenim u zrakoplovu, koja je potpisana u Tokiju 14. rujna 1963. godine, Konvencije o suzbijanju nezakonitih otmica zrakoplova, koja je potpisana u Hagu 16. prosinca 1970. godine i Konvencije o suzbijanju nezakonitih djela protiv sigurnosti civilnog zrakoplovstva, koja je potpisana u Montrealu 23. rujna 1971. godine., njenog dodanog Protokola o prevenciji nezakonitih djela protiv sigurnosti međunarodnih zračnih luka, potpisanog u Montrealu 24. veljače 1988. godine, kao i bilo kojeg drugog sporazuma kojim se upravlja sigurnošću civilnog zrakoplovstva, čega se Ugovorne stranke pridržavaju.
- (2) Ugovorne stranke će prema zahtjevu pružati jedna drugoj svu neophodnu pomoć u cilju sprječavanja nezakonitih otmica civilnih zrakoplova i drugih nezakonitih radnji usmjerenih protiv sigurnosti zrakoplova, njihovih putnika i posade, zračnih luka i uređaja za zrakoplovnu navigaciju i bilo koje druge prijetnje po sigurnost civilnog zrakoplovstva.

- (3) Ugovorne stranke će u međusobnim odnosima djelovati sukladno odredbama o zrakoplovnoj sigurnosti, koje je ustanovila Međunarodna organizacija civilnog zrakoplovstva, određenim kao Aneksi uz Konvenciju u mjeri u kojoj su sigurnosne odredbe primjenjive za Ugovorne stranke; Ugovorne stranke će zahtijevati da korisnik zrakoplova u njihovom registru ili korisnik zrakoplova čije je glavno mjesto poslovanja ili stalno mjesto boravišta na njihovom teritoriju kao i korisnici zračnih luka na njihovom teritoriju, postupaju sukladno tim odredbama o zračnoj sigurnosti.
- (4) Svaka Ugovorna stranka suglasna je da se od korisnika zrakoplova može zahtijevati poštivanje odredbi o zračnoj sigurnosti navedenih u stavku 3. ovoga članka koje primjenjuje jedna Ugovorna stranka pri ulasku, odlasku ili tijekom boravka na teritoriju te druge Ugovorne stranke. Svaka Ugovorna stranka će osigurati učinkovitu primjenu odgovarajućih mjera unutar njenog teritorija u cilju zaštite zrakoplova i kako bi se pregledali putnici, posada i ručna prtljaga, teret i zalihe u zrakoplovu prije ukrcavanja i iskrcavanja. Svaka Ugovorna stranka također pristaje da će s razumijevanjem razmotriti svaki zahtjev druge Ugovorne stranke za opravdanim posebnim mjerama sigurnosti da bi se odgovorilo na određenu prijetnju.
- (5) U slučaju da se dogodi incident ili prijetnja nezakonitom otmicom civilnog zrakoplova ili neka druga nezakonita radnja protiv sigurnosti zrakoplova, njegovih putnika i posade, zračnih luka i uređaja za zračnu navigaciju, Ugovorne strane će pomoći jedna drugoj uspostavljanjem komunikacije i drugim odgovarajućim mjerama u cilju okončanja takvog incidenta ili prijetnje što je brže moguće vodeći računa o minimalnom riziku po život kojeg takav incident ili prijetnja povlači za sobom.
- (6) Kada Ugovorna stranka ima osnovane sumnje da je druga Ugovorna stranka odstupila od odredbi zrakoplovne sigurnosti iz ovoga članka nadležna tijela zračnog prometa prve Ugovorne stranke mogu zatražiti hitne konzultacije sa nadležnim tijelima zračnog prometa druge Ugovorne stranke. U slučaju neuspjeha u postizanju zadovoljavajućeg sporazuma u roku od petnaest (15) dana od dana takvoga zahtjeva postojat će osnove za povlačenje, oduzimanje, ograničavanje, ili nametanje uvjeta o radnoj dozvoli i tehničkim odobrenjima zrakoplovnog prijevoznika te Ugovorne stranke. Kada to zahtijeva hitnost slučaja, Ugovorna stranka može poduzeti te radnje i prije isteka roka od petnaest (15) dana.

Članak 8. **(Zrakoplovna sigurnost)**

- (1) Svaka Ugovorna stranka, za potrebe obavljanja dogovorenog prijevoza predviđenog u ovome Sporazumu, priznaje kao važeće certifikate o plovidbenosti, certifikate sposobnosti, i dozvole izdane ili proglašene važećim od strane druge Ugovorne stranke i koje su još uvijek na snazi, pod uvjetom da su uvjeti za te certifikate i dozvole barem jednaki minimalnim standardima koji mogu biti određeni sukladno Konvenciji.
- (2) Međutim, svaka Ugovorna stranka može odbiti da prizna kao važeće, za potrebe letova iznad svog teritorija, certifikate sposobnosti i dozvole date ili proglašene važećim za svoje državljane od strane druge Ugovorne stranke ili treće zemlje.
- (3) Svaka Ugovorna stranka može zatražiti konzultacije u svezi sigurnosnih standarda u oblasti vezanoj za posadu, letjelicu ili njihov rad koje je usvojila druga Ugovorna stranka. Takve konzultacije će se održati u roku od trideset (30) dana od dana podnošenja zahtjeva.
- (4) Ako nakon takvih konzultacija jedna od Ugovornih stranaka ustanovi da druga Ugovorna stranka efektivno ne održava i ne rukovodi, u bilo kojoj takvoj oblasti, sigurnosnim standardima

koji su u najmanju ruku na razini minimalnih standarda tada ustanovljenih prema Konvenciji, prva Ugovorna stranka će obavijestiti drugu Ugovornu stranku o tim saznanjima, kao i mjerama koje smatra potrebnim za usaglašavanje sa tim minimalnim standardima, dok će ta druga Ugovorna stranka poduzeti odgovarajuće mjere ispravke. Ukoliko ta druga Ugovorna stranka ne poduzme odgovarajuće mjere ispravke u roku od petnaest (15) dana ili u eventualno dužem dogovorenom roku, to će biti razlog za primjenu članka 6. ovoga Sporazuma.

(5) Bez obzira na obveze pomenute u članku 33. Konvencije dogovoreno je da svaka letjelica kojom upravlja određeni zrakoplovni prijevoznik ili, prema ugovoru o najmu, u ime određenog zrakoplovnog prijevoznika jedne Ugovorne stranke u prijevozu do ili od teritorija druge Ugovorne stranke može, dok je na teritoriju druge Ugovorne stranke, provjeri unutar zrakoplova ili oko strane nadležnih predstavnika druge Ugovorne stranke, provjeri validnosti dokumentacije zrakoplova i dokumentacije njegove posade i zrakoplova radi provjere validnosti dokumentacije zrakoplova i njegove opreme (u ovom članku nazvan kao „pregled na očiglednog stanja zrakoplova i njegove opreme (u ovom članku nazvan kao „pregled na platformi“) pod uvjetom da to ne dovede do neopravdanog kašnjenja.

(6) Ako bilo koji takav pregled na platformi ili niz takvih pregleda pokaže da postoji:

- a. ozbiljna zabrinutost da zrakoplov ili uporaba zrakoplova nije sukladna minimalnim standardima tada ustanovljenim prema Konvenciji; ili
- b. ozbiljna zabrinutost da postoji nedostatak učinkovitog održavanja i sprovedbe sigurnosnih standarda tada ustanovljenih prema Konvenciji;

Ugovorna stranka koja vrši pregled može, u svrsi članka 33. Konvencije, biti slobodna da zaključi da zahtjevi prema kojima su uvjerenja ili dozvole za letjelicu i posadu letjelice izdane i validne ili da zahtjevi prema kojima je letjelica u prometu nisu na razini minimalnih standarda ili iznad minimalnih standarda tada ustanovljenim prema Konvenciji.

(7) U slučaju da je pristup u svrsi pregleda letjelice na platformi koju koristi zrakoplovni prijevoznik jedne Ugovorne stranke sukladan stavku 5. odbijen od strane predstavnika toga zrakoplovnog prijevoznika, druga Ugovorna stranka će biti slobodna da zaključi ozbiljnu zabrinutost navedenu u stavku 6. ovoga članka koja povlači zaključke također navedene tim stavkom.

(8) Svaka Ugovorna stranka zadržava pravo obustaviti ili izmijeniti dozvolu za obavljanje usluga zračnog prijevoza zrakoplovnom prijevozniku ili zrakoplovnim prijevoznicima druge Ugovorne stranke, u slučaju da prva Ugovorna stranka, bilo na temelju pregleda na platformi, niza pregleda na platformi, odbijanja pristupa u cilju pregleda na platformi, konzultacija ili na nekoj drugoj osnovi, zaključi da je hitna akcija neophodna za očuvanje sigurnosti zračnog prometa.

(9) Bilo kakva akcija jedne Ugovorne stranke sukladno stavku 4. ili 8. ovoga članka će biti obustavljena onda kada prestanu postojati razlozi koji su do toga i doveli.

Članak 9. (Oslobađanje od carina i pristojbi)

(1) Letjelice koje obavljaju međunarodni promet od strane određenog zrakoplovnog prijevoznika jedne Ugovorne stranke, kao i njihova uobičajena oprema, zalihe goriva i maziva, zalihe zrakoplova uključujući hranu, napitke i duhan koji se prevoze u takvoj letjelici su, po ulasku na teritorij druge Ugovorne stranke, izuzeti od svih carina ili pristojbi, pod uvjetom da takva

oprema, zalihe i zalihe hrane i pića i duhana, ostanu u letjelici sve dok ne budu ponovo izvezeni.

(2) Od istih carina i pristojbi, sa izuzetkom naknada koje odgovaraju obavljenim uslugama, također su oslobođeni:

- a. zalihe zrakoplova ukrcane u letjelicu na teritorij jedne Ugovorne stranke, u granicama utvrđenim od strane tijela pomenute Ugovorne stranke, i koje su namijenjene korištenju u letjelici koji obavlja međunarodni promet od strane određenog zrakoplovnog prijevoznika druge Ugovorne stranke;
- b. rezervni dijelovi (uključujući motore) i uobičajena oprema letjelice uvezeni na teritorij jedne Ugovorne stranke za potrebe servisiranja, održavanja ili popravke letjelice određenog zrakoplovnog prijevoznika druge Ugovorne stranke koja obavlja međunarodni promet;
- c. gorivo, maziva i potrošne tehničke zalihe uvezene na teritorij ili koje su uzete na teritoriju jedne Ugovorne stranke namijenjene za korištenje u letjelici određenog zrakoplovnog prijevoznika druge Ugovorne stranke koja obavlja međunarodni zračni promet, čak i kada se takve zalihe koriste na dijelu putovanja iznad teritorija Ugovorne stranke na kojoj su ukrcane;
- d. neophodni dokumenti korišteni od strane određenog zrakoplovnog prijevoznika jedne Ugovorne stranke uključujući transportna dokumenta, tovarne listove i reklamni materijal, kao i motorna vozila, materijal i opremu koji mogu biti korišteni od strane određenog zrakoplovnog prijevoznika u komercijalne i operativne svrhe dok se nalazi na području zračne luke pod uvjetom da takav materijal i oprema služe za potrebe prijevoza putnika i tereta.

(3) Uobičajena oprema letjelice, kao i materijali i zalihe koji ostaju u letjelici kojom operira određeni zrakoplovni prijevoznik jedne Ugovorne stranke, mogu biti istovareni na teritoriju druge Ugovorne stranke jedino uz odobrenje carinskih tijela tog teritorija. U tom slučaju, oni mogu biti stavljeni pod nadzor pomenutih tijela sve dok ne budu ponovo izvezeni ili na neki drugi način udaljeni sukladno carinskim propisima.

(4) Izuzimanja navedena u ovome članku su također moguća u situacijama gdje je određeni zrakoplovni prijevoznik bilo koje od Ugovornih stranaka ušao u aranžman sa drugim zrakoplovnim prijevoznicima za zajam ili transfer na teritoriju druge Ugovorne stranke predmeta navedenih u stavcima 1. i 2. ovoga članka pod uvjetom da drugi zrakoplovni prijevoznici istodobno uživaju takva prava na izuzimanje od strane druge Ugovorne stranke.

Članak 10. **(Izravan tranzit)**

Putnici, prtljaga i teret u izravnom tranzitu preko oblasti bilo koje Ugovorne stranke i koji ne napuštaju oblast zračne luke rezervirane u te svrhe se podvrgavaju veoma jednostavnoj kontroli, osim ako to drugačije ne nalažu sigurnosne mjere usmjerene protiv nasilja, integriteta granice, zračne piraterije i šverca narkotika i mjere imigracijske kontrole.

Članak 11. **(Korisničke naknade)**

(1) Svaka Ugovorna stranka ulaže sve napore kako bi osigurala da korisničke naknade koje su od strane njihovih nadležnih tijela nametnute ili odobrene da budu nametnute određenom

zrakoplovnom prijevozniku druge Ugovorne stranke budu pravedne i razumne. One će biti zasnovane na zdravim ekonomskim principima.

- (2) Naknade za korištenje zračnih luka i uređaja za zračnu plovidbu i usluge koje jedna Ugovorna stranka nudi određenom zrakoplovnom prijevozniku druge Ugovorne stranke neće biti veće od onih koje mora platiti njegov nacionalni zrakoplov koji obavlja redoviti međunarodni promet.
- (3) Svaka Ugovorna stranka ohrabruje konzultacije između organa ili tijela nadležnih za naknade na svom teritoriju i određenih zrakoplovnih prijevoznika koji koriste usluge i objekte, i ohrabruje organe ili tijela nadležne za naknade i određene zrakoplovne prijevoznike da razmjenjuju informacije koje mogu biti od važnosti za preciznu kontrolu opravdanosti naknada sukladno principima stavaka 1. i 2. ovoga članka. Svaka Ugovorna stranka ohrabruje tijela nadležna za naknade da korisnicima pružaju obavijest o svakom prijedlogu za izmjene korisničkih naknada u cilju da korisnici mogu iskazati svoje stavove prije nego što izmjene budu učinjene.

Članak 12. **(Komerrijalne aktivnosti)**

- (1) Određenom zrakoplovnom prijevozniku jedne Ugovorne stranke dopušteno je da ima odgovarajuća predstavništva na teritoriju druge Ugovorne stranke. Ova predstavništva mogu uključivati komercijalno, operativno i tehničko osoblje, koje se može sastojati od premještenog ili lokalno angažiranog osoblja.
- (2) Za komercijalne aktivnosti primjenjuje se princip reciprociteta. Nadležna tijela svake Ugovorne stranke poduzimaju sve potrebne mjere kako bi osigurali da predstavništva zrakoplovnih prijevoznika određenih od strane druge Ugovorne stranke mogu obavljati njihove aktivnosti na odgovarajući način.
- (3) Posebno, svaka Ugovorna stranka garantira određenim zrakoplovnim prijevoznicima druge Ugovorne stranke pravo da se angažiraju u prodaji zračnog prijevoza na njenom teritoriju izravno i, prema vlastitom nahodjenju, preko svojih agenata. Zrakoplovni prijevoznici imaju pravo da prodaju takav prijevoz i bilo koja osoba je slobodna da ga kupi, u valuti te teritorije ili u slobodno konvertibilnim valutama drugih zemalja.
- (4) Određeni zrakoplovni prijevoznici bilo koje Ugovorne stranke mogu ući u marketinške aranžmane kao što su *blocked space*, *code sharing* ili druge komercijalne aranžmane sa zrakoplovnim prijevoznicima bilo koje Ugovorne stranke ili zrakoplovnim prijevoznicima treće zemlje, pod uvjetom da ti zrakoplovni prijevoznici posjeduju odgovarajuću radnu dozvolu.

Članak 13. **(Lizing)**

- (1) Svaka Ugovorna stranka može spriječiti korištenje zakupljenih letjelica za prijevoz iz ovoga Sporazuma koje nisu sukladne člancima 7. (Zrakoplovna zaštita) i 8. (Zrakoplovna sigurnost).
- (2) Prema stavku 1. gore, određeni zrakoplovni prijevoznici svake Ugovorne stranke mogu koristiti letjelicu (ili letjelicu i posadu) zakupljenu od bilo koje kompanije, uključujući druge zrakoplovne kompanije, pod uvjetom da kompanija koja daje u zakup ne koristi prava koja inače nema.

Članak 14.
(Konverzija i transfer prihoda)

Određeni zrakoplovni prijevoznici imaju pravo da, po zvaničnom tečaju, konvertuju i doznače u svoju zemlju višak prihoda preostao nakon proporcionalno izvršenih lokalnih plaćanja glede prijevoza putnika, prtljage, tereta i pošte. Ukoliko su uplate između Ugovornih stranaka regulirane posebnim sporazumom, primjenjuje se taj posebni sporazum.

Članak 15.
(Tarife)

- (1) Svaka Ugovorna stranka može zahtijevati obavijest ili evidentiranje kod njenih tijela nadležnih za zračni promet tarifa za međunarodni zračni promet koja se obavlja sukladno ovom Sporazumu.
- (2) Bez ograničavanja primjene općeg zakona o konkurenciji i potrošačima u bilo kojoj Ugovornoj stranci, intervencija od strane Ugovorne stranke se ograničava na:
  - a. sprječavanje nerazumno diskriminativnih tarifa ili praksi;
  - b. zaštitu potrošača od tarifa koje su nerazumno visoke ili ograničavajuće bilo zbog zlouporabe dominantne pozicije ili dogovorenih praksi među zrakoplovnim prijevoznicima; i
  - c. zaštitu zrakoplovnih prijevoznika od tarifa koje su vještački niske zbog izravne ili neizravne vladine subvencije ili podrške.
- (3) Nijedna od Ugovornih stranaka neće poduzeti unilateralne radnje radi sprječavanja uvođenja ili nastavka tarifa koja je predložena za nametanje ili je nametnuta od strane određenih zrakoplovnih prijevoznika bilo koje Ugovorne stranke za međunarodni zračni promet između teritorija Ugovornih stranaka. Ukoliko bilo koja Ugovorna stranka smatra da neka od tih tarifa nije sukladna onom što je navedeno u ovome članku, zatražiti će konzultacije i obavijestiti drugu Ugovornu stranku o razlozima svog nezadovoljstva u roku od četrnaest (14) dana od datuma primitka zahtjeva. Ove konzultacije se trebaju održati u roku od četrnaest (14) dana od dana primitka zahtjeva. Bez uzajamnog dogovora, tarife stupaju na snagu ili ostaju na snazi.

Članak 16.
(Podnošenje reda letenja)

- (1) Svaka Ugovorna stranka može zahtijevati da njena tijela nadležna za zračni promet budu obaviještena od strane određenih zrakoplovnih prijevoznika druge Ugovorne stranke o predviđenim redovima letenja najmanje trideset (30) dana prije početka obavljanja ugovorenog prometa. Ista procedura se primjenjuje na bilo koje izmjene tih redova letenja.
- (2) Za dodane letove koje određeni zrakoplovni prijevoznici jedne Ugovorne stranke žele da obavljaju u dogovorenom prometu izvan odobrenog reda letenja potrebno je zatražiti prijedno odobrenje od tijela nadležnih za zračni promet druge Ugovorne strane. Takav zahtjev se obično podnosi najmanje dva (2) radna dana prije obavljanja takvih letova.

Članak 17.
(Osiguravanje statističkih podataka)

Tijela nadležna za zračni promet obje Ugovorne stranke pružaju jedna drugima, na zahtjev, periodične satističke podatke ili druge slične informacije koje se odnose na obavljani dogovoreni promet.

Članak 18.
(Konzultacije)

Svaka Ugovorna stranka može u bilo koje vrijeme zatražiti konzultacije o provedbi, tumačenju, primjeni ili izmjeni i dopuni ovoga Sporazuma. Takve konzultacije, koje mogu biti između tijela nadležnih za zračni promet, započinju što je to prije moguće ali najkasnije šezdeset (60) dana od datuma kada je druga Ugovorna stranka primila pismeni zahtjev, osim ukoliko Ugovorne stranke nisu dogovorile drugačije. Svaka Ugovorna stranka priprema i tijekom tih konzultacija podnosi relevantan dokaz koji podupire njen stav, a sve u cilju donošenja točnih, racionalnih i ekonomičnih odluka.

Članak 19.
(Rješavanje sporova)

- (1) Svaki spor koji proizađe iz ovoga Sporazuma, a koji se ne može riješiti izravnim pregovorima ili diplomatskim putem, se na zahtjev bilo koje Ugovorne stranke, podnesi arbitražnom sudu.
- (2) U takvom slučaju, svaka Ugovorna stranka nominira jednog arbitra, a ta dva arbitra imenuju predsjednika, koji je državljanin treće zemlje. Ako dva (2) mjeseca nakon što je jedna od Ugovornih stranaka nominirala svog arbitra, druga Ugovorna stranka ne nominira svog, ili ako nakon mjesec dana po nominaciji drugog arbitra oba arbitra se ne mogu dogovoriti oko imenovanja predsjednika, svaka Ugovorna stranka može zahtijevati od predsjednika Vijeća ICAO-a da nastavi sa potrebnim nominacijama.
- (3) Arbitražni sud određuje svoju vlastitu proceduru i odlučuje o raspodjeli troškova procedure.
- (4) Ugovorne stranke poštivaju svaku odluku donesenu u primjeni ovoga članka.

Članak 20.
(Izmjene)

- (1) Ako bilo koja od Ugovornih stranaka smatra poželjnim da izmijeni bilo koju odredbu ovoga Sporazuma, takva izmjena stupa na snagu kada Ugovorne stranke obavijeste jedna drugu o ispunjenju njihovih pravnih procedura.
- (2) Izmjene Aneksa ovoga Sporazuma mogu biti izravno dogovorene između tijela nadležnih za zračni promet Ugovornih stranaka. One se primjenjuju provizorno od datuma kada su dogovorene i stupaju na snagu nakon što su potvrđene razmjenom diplomatskih nota.
- (3) U slučaju zaključenja bilo koje opće multilateralne konvencije koja se tiče zračnog prometa kojom se obje Ugovorne stranke obvezuju, ovaj Sporazum se mijenja tako da bude sukladan odredbama takve konvencije.

Članak 21.
(Raskid Sporazuma)

- (1) Svaka Ugovorna stranka može u bilo koje vrijeme diplomatskim putem pismeno obavijestiti drugu Ugovornu stranku o svojoj odluci da raskine ovaj Sporazum. Takva obavijest se istodobno prosljeđuje Međunarodnoj organizaciji civilnog zrakoplovstva (ICAO).
- (2) Sporazum se raskida na kraju razdoblja reda letenja tijekom kojega će proteći dvanaest (12) mjeseci od datuma primitka obavijesti, ukoliko obavijest ne bude povučena međusobnim sporazumom Ugovornih stranaka prije isteka tog razdoblja.

(3) U odsustvu saznanja o prispijeću od strane druge Ugovorne stranke, obavijest se smatra primljenom četrnaest (14) dana nakon datuma kada je Međunarodna organizacija civilnog zrakoplovstva (ICAO) primila obavijest o tome.

**Članak 22.
(Registracija)**

Ovaj Sporazum i svi njegovi amandmani će biti registrirani u Međunarodnoj organizaciji civilnog zrakoplovstva (ICAO).

**Članak 23.
(Stupanje na snagu)**

Ovaj Sporazum stupa na snagu kada, razmijenom diplomatskih nota, Ugovorne stranke izvijeste jedna drugu o ispunjenju njihovih pravnih formalnosti glede zaključivanja i stupanja na snagu međunarodnih sporazuma.

Nakon stupanja na snagu, ovaj Sporazum će zamijeniti Sporazum između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Švicarskog Federalnog Vijeća vezano za redoviti zračni promet od 6. ožujka 1998. godine.

U potvrdu ovoga, dolje potpisani propisno ovlašteni od strane njihovih cijenjenih Vlada su potpisali ovaj Sporazum.

Urađeno u dva primjerka u Sarajevu dana 22.09.2015., na službenim jezicima Bosne i Hercegovine (bosanskom, hrvatskom i srpskom), njemačkom i engleskom jeziku, od kojih su svi jednako vjerodostojni. U slučaju bilo kojeg neslaganja u implementaciji, tumačenju ili primjeni, mjerodavan je tekst na engleskom jeziku.

Za Vijeće ministara

Bosne i Hercegovine

Za Švicarsko Federalno

Vijeće

ANEKS
RASPORED LINIJA

I. Linije na kojima određeni zrakoplovni prijevoznici Švicarske mogu obavljati zračni prijevoz:

Točke odlaska	Medutočke	Točke u Bosni i Hercegovini	Točke izvan BiH
Točke u Švicarskoj	Bilo koje točke u Europi	Bilo koje tačke	Bilo koje točke u Europi

II. Linije na kojima zrakoplovni prijevoznici Bosne i Hercegovine mogu obavljati zračni prijevoz:

Točke odlaska	Medutočke	Točke u Švicarskoj	Točke izvan Švicarske
Točke u Bosni i Hercegovini	Bilo koje točke u Europi	Bilo koje točke	Bilo koje točke u Europi

NAPOMENE:

Svaki određeni zrakoplovni prijevoznik bilo koje Ugovorne stranke može, na nekom ili svim letovima i po svom izboru:

1. obavljati letove u bilo kojem ili u oba pravca;
2. kombinirati različite brojeve letova unutar rada jedne letjelice;
3. usluživati točke iza, međutočke i točke izvan i točke na teritoriju Ugovornih stranaka na linijama u bilo kojoj kombinaciji i u bilo kojem redosljedu;
4. izostaviti zaustavljanje na bilo kojoj točki ili točkama;
5. prenijeti prijevoz sa bilo koje svoje letjelice na bilo koju drugu svoju letjelicu na bilo kojoj točki na liniji; i
6. usluživati točke iza bilo koje točke na svom teritoriju sa ili bez izmjene letjelice ili broja leta i može pružiti i reklamirati javnosti taj prijevoz; bez geografskog ograničavanja ili ograničavanja po pitanju smjera i bez gubitka bilo kojeg prava da obavlja prijevoz koji je dopustiv prema ovom Sporazumu; pod uvjetom da prijevoz opslužuje točke na teritoriju Ugovorne stranke koja je odredila zrakoplovnog prijevoznika.